

Stad 73-65

Processt(ukken) stad Enschede.
1658, 1659

Wagelaer c(ontra) Stroink.

Folio 1.

Extract uijt het protocol der stadt Endscheide.

A(nn)o 1658, den eersten novembris.
In pleno senatu.

Compareert **Jorrien Stroijnck** ende exhibeert bericht, het welke comparant op den te twintichsten octobris, weesende vrijdach, noch heeft geleverd ten huijse van *borgerm(eiste)r Joan Cost*, & alsoo huijden acht daegen geen gericht gehouden is, heeft hetselve niet eerder kunnen overgegeven worden op & teegens **Lud(ovicu)m Waegelaer**, concludeert & v(er)socht als daer bij.
Ludovicus Waegelaer v(er)socht van **Stroijncks** ingediende copiam en tijdt van sooven weecken.

A(nn)o 1659, den 10-en jan(uarij).
In pleno senatu.

Ludovicus Waegelaer v(er)socht teegens **Jurrian Stroijnck** prolongatie van drie weecken aut interim.

Folio 2.

A(nn)o 1659, den 31-en jan(uarij).
In pleno senatu.

Lud(ovicu)s Waegelaer, eens no(min)e proprio, bespreeckt **Jurrien Stroijnck** voor schult ad salvum computum cum interesse, anders als mombaer over desselffs *voorkinderen*, omme aen hem te leveren een heeden staet & inventaris van alle derselver pupillen sae(lig)e *moeders* naergelaetene erffnisse, gelijk d' selve op den sterffdach bevonden & consequentlijck daerover tot praestatie van behoorlijke scheidinge & deilinge; repeterende voorts d' exhibitie van alsulcken contra-bericht, als dieselve binnen termijns voor deesen teegens hem ingedient, v(er)socht onder protest van interesse & kosten ineischonge, et si non compareat, contumaciam. Verweerder v(er)socht p(er) *filiam* 14-en daegen tijdt.

A(nn)o 1659, den 14-en febr(uarij).
In pleno senatu.

Jurrian Stroijnck exhibeert in termino teegens **Lud(ovicu)m Waegelaer** duplicq(ue), concludeert & v(er)socht als daer bij. [**Lud.**]

Folio 3.

Lud(ovicu)s Waegelaer, no(min)e proprio, v(er)socht van **Stroijncks** ingediende duplicq(ue) copiam en tijdt van vier weecken aut interim.

A(nn)o 1659, den 14-en martij.
In pleno senatu.

Lud(ovicu)s Waegelaer, no(min)e proprio, exhibeert triplicq(ue) op & teegens *borgerm(eiste)r* **Jurrian Stroijnck**, concludeert & v(er)socht als daerbij.
Borgerm(eiste)r **Jurrian Stroijnck** v(er)socht copiam en tijdt totten eersten post ferias Paschalis.

A(nn)o 1659, den 11-en apr(ilis).
In pleno senatu.

Borgerm(eiste)r **Jurrien Stroijnck** v(er)socht teegens **Lud(ovicu)m Waegelaer** prolongatie van 14-en daegen.

A(nn)o 1659, den 2-den maij.

Borgerm(eiste)r **Jurrian Stroijnck** exhibeert quadruplicq(ue) op & teegens **Lod(ovicu)m Waegelaer**, concludereert & v(er)socht als daerbij.

Pro vero extractu.

J. Cost, *secret(arius)* Ensch(edensis). {59}

Folio 4.

Extractus protocollii.

Folio 5.

(linksboven:)

Exhibitum in pleno senatu, den 11-en (octro)bris 1658.

Beklachte **Stroijnck** wort bij poena van vijff heeren pundt mits deesen gelastet den cleger klaegeloos te stellen, ten waere hij eenige ~~reed~~ bestandige reedenen hadde ter contrarie, soo hij binnen acht daegen, naer insinuatie, sal hebben bij te brengen, om(m)e etc.
Jussu consulum. **J. Cost**, *secret(arius)*.

Achtbaere, voorsichtige en(de) discrete heeren *borg(e)m(eistere)n*, scheepen en(de) raedt der stadt Enschede.

Remonstreert en(de) geeft te erkennen clagent **Ludovicus Wagelaer**, hoe dat hij voor ongefehr vijff jaeren geleeden sienen grundt achter cleegers huijss wederom ten overstaen van u, e(del) achtbaere en(de) g'intresteerde nabuire, als **Jorrien Stroinck**, **Jan** en **Berendt Robers**

hebbe betimmert en(de) besatt met eene nije kamer,
 scheidende teindes met den gevell en twe bedde-
 steeden an **Jorrien Stroings** hoff, sunder dat
 iemandt van haer als u, e(del) achtbaere bekendt
 d' allerminste interesse offte vernadelunge dess-
 weegen heeft weten vor te wenden, dan elleene
 g(eme)lte **Stroinck**, so # doen als nu naer omganck van 2 a 3 jaeren, dat hij eerst cleeger t' onrecht sien
 gatten en eigen water wechganck, dijken, met violente spoliatie* en affstooten van pannen onder predicatie,
 # teindes weegen drie a veerde- * = beroving
 halve pannen, hooch en breet druppenfals, hoe-
 wel niet klagents weerdich, woude sustineeren te sien ge-
 graveert, also dat cleeger evenwell bij accoord
 alhier in judicio # hoewel [ver] # gehouden, hem wederom # dessweegen dede # ver-
 neuget. Dess onangesehen de vors(chreven) **Stroinck**
 sick laeten gelusten, niet alleene bij nije
 timmeringe van eene kamer en(de) brouwhuiss daer-
 achter hem cleeger sien lecht ten eenenmael te
 benemen, sonderen oock met sien getimmerte
 also achterwarts alleene uith luitter frivolen
 picanticheit* opt sienige en siene wanden ende * = gewaagdheid
 gevell te verdraien, dat eendeels door dessen
 druppenfal cleegers gevel, windtfehre, solder
 en(de) wanden moeten ten hoogsten werden beschadicht
 en(de) continuelick verlecket, anderdeels vermits
 het dack van t' vors(chreven) brouwhuiss also en(de) der-
 maeten an en(de) op cleegers gevel gelecht, dat
 hij niet alleene immers denselven sal vermoegen
 te repareren, maer oock daerdoor sal moeten
 laten verratten, en(de) die daer ander gestelde wanden [en(de)]

(in kantlijn:) G'insinueert den 14 octob(ruis) 1658.

Gerijt Albrijss

Folio 6.

en(de) beddesteeden door leckasie van anslaende
 snee en slachreegen ten eenenmael laeten ver-
 dorven gaen, gelijk cleeger dan vorts oock
 daerover an u, e(del) achtbaere, ten hoogsten gedo-
 leert* hebbende, alles also naer genomene * = klagen
 oculaire inspectie is befunden, stridende teegens
 alle onser stats rechten, wetten en(de) costuimen,
 dat den eenen borger den anderen alsoo met
 sien timmeren uith picanticheit, daer hij doch
 anders wel ruim heeft om te wijeken, mach
 gaen vernadeilen en beschdigen, vermeinende
 en verhoopende cleeger (vermits naer
 stats gewoonte diergelijcke questien altoos
 door u, e(del) achtbaere vorts affgedaen,)
 men solle bereits op sien clagent daerinne
 anders hebben versehen, maer tot noch tho
 niet gedaen siendt, versocht cleeger oot-
 modelick dat hetselve moge gedaen werden,
 mits dat beklachte werde geconstrin-
 geert* hem, cleeger, met sien getimmerte, * = dwingen
 so verre van sien gevell, # windtfeere # en wanden te
 wijken, dat dieselve ten alle tijden, als

gebruick en mannielick # konnen # werden gerepareert en(de) verbliven onverlecket en(de) onbeschadicht, met refusie van kosten.
T' welck doende.

Folio 7.

(in kantlijn:) Exhibitum den eersten (novem)bris a(nn)o 1658.

Bericht voor die e(dele) **Jorrien Stroinck**, beclaegde op & tegens **Ludow(icus) Waegeler**, clager.

Heeren *borgem(eiste)ren* van Enschede.

1.
De beclaegde doet cortelick seggen ende stellen tot elisie* * = weglating
van clagers eijsch ende conclusie.

2.
Dat well clager op gelibelleerde tijt eene camer getimmert ende gesatt heeft.

3.
Dat de magistraet daerover geroepen zijnde, clagers gront hebbe gelimiteert ende uitgepaelt.

4.
Maer dat clager de limiten excederen-de* den beclaegeden to nae getimmert heeft. [5.] * = overschrijden

Folio 8.

5.
Als hebbende niet alleen zijn drupvall, maer oock daerbeneffens well een halven voet van beclaegdens gront betimmert & wechgenomen.

6.
Dergestalte dat gevell ende wintfeeren van clagers camer to ~~ten~~ groot nadeell & schade van beclaegde zijn hangende boven desselfs gront & de druppe daerop almede is vallende.

7.
Ende dewijle een iegelijck vrijstaet op sijn eigen gront nae gevallen to timmeren, oock zijn huis hooger op te trecken, schoon de lichten van zijn gebuir daerdoor enigsins mochten verduistert worden. Coepell in tract. d' servitut. urb. p(ro) [dierp.] cap. 62.

8.
Cum in sua re quis aedificare, dum modo non mittat in alienum, etiam si vicino noceat L. fluminum §. fin. ff d. damn. infect. rei e suae quisq(ue) moderator est et arbiter L. 21 C. mand.

9.
Ten waere dan dat eenige servituit* [de] * = erfdienstbaarheid

Folio 9.

de non aedificando geconstitueert was, als in cass subject niet geschiet.

10.
Soo can oock beclaegde niet belettet worden in suo fundo pro arbitrio te aedificeeren.

11.
Zijnde sulcx niet geschiet uit pijcquantigheijt, maer tot sijnes beclaegdes eijg(en) behoiff.

12.

Ende dat met sodane moderatie, dat des clagers muiren, wanden & voele min de solders daerdoor in t' minste niet connen beschadigt worden.

13.

Gelijck dan oock sulcx beclaegde noijt gedacht offte begeert heeft.

14.

Connende bij oculare inspectie daarvan blijcken, ende mach de beclaegde mede lijden, dat de gerechtigheid van de saecke door oogeschiedt bij de achtb(are) mag(istraet)e werde ondergrondet.

Ondertusschen contenderen[de] & concluderende tot cost- & schadelose absolutie.

Salvis.

Folio 10.

Ick onderg(eschreven) supmijtere mij tot dicie an de e(del) achtbare magijstratt.

Jurijan Strooijnck,

zijndt orbordijgh wat deselve

decreteren in rechte.

Folio 11.

Replicq(ue) voor **Ludovico Waegelaer**

c(on)tra

Jorrien Stroinck.

Heeren *borg(e)m(eistere)n*, scheepen en(de) raedt deeser stadt Enschede etc.

Cleeger **Waegelaer** reppeteerende ende insisterende alnoch sien clachte in passibus utilib(us) teegens beklachte **Stroinck** nu jungst gedaen.

Secht replicando pro confesso te nemen dat dieselve bij sien bericht niet heeft dorven ontkennen die gesustineerde telle quelle*

* = zoals het is/was.

questie # als bij request wieder verhaelt, # bij accoort alhier voor die magistrat te sien g'as[to]pieert*.

* = assopiëren = bijleggen

Ende daarom vorts t' geene beklachte art. 4-to, 5-to et 6-to in t' selve verhaelt, niet meer is als gepractiseerde, falsche en(de) gestunckene leugens.

De welcke hij in ewicheit den rechtenn genoch niet sal kunnen bewijzen, daerom dan in deesen oock geenssinss daerop staet te letten.

Op den 7-den dient dat een iegelick wel op sien grondt te timmeren vrij staet, maer nochtans also, dat men siens nabuiren gevelen, muiren, windtfehren, solderen en beddesteden, niet # meede [daer]door als # door bestengen van slachreegen, snee, druppenfallen, geeten plassgen als anders mach gaen officieeren* en dermaeten beschadigen en(de) benouwen.

* = hinderen

Dat men ~~noeh~~ niet alleene die selve ~~niet~~ nummer mehr wedder kan offte vermach te repareren.

Maer oock nummer meer van slach- en stortreegen so veele befrien, dat in die selve beddesteeden, gelijk anders wel te vorne gescheet, eenige bedden gebracht noch ehrlicke luiden ~~laeten rusten~~ moegen gebeddet offte gelooseert werden

Folio 12.

Gelijk cleeger van beklachte alleene uith picanticheit daer to gemoveert siende, daer hij anders met een gering[s] wel hadde konnen wijcken, nu is geschiet.

Ten weere beklachte konde doceeren dat hem in cleegers aedes servitutum* stillicidii** * = erfdienstbaarheid ** neerdruppelend vocht sui vel eluminis recipiendi, als anders weere geconstitueert. Instit. lib. 2-do tit. de servit praedior. urbanor. § 2-d ibidemq(ue), D.D. Mijnsing. et alii.

T'welck hij al meede in euwicheit niet sal konnen bijbrengen.

Komende also te corrueeren* t' geene daerop art. 8-vo et sequentib(us) wert g'astrueert. * = opeenhopen

Ende dat sulx alleene uith picantich- en nijdicheit geschiet, is meede meer als notoir.

Doordien hij niet alleene neffens alle boven- genomde en tho gefoegde schade, cleeger meede als oock anderen nabuiren haer lecht benemen.

Maer oock sien en(de) sien selffs eigen on- mundigen kinderen huiss (daer van cleeger alias suo loco et tempore als mombaer sal weeten te dispo- neeren,) gaet benemen.

Waermeede dan beklachtens bericht per generale denegatie, impertinentie en irrelevantie voor so vele in specie niet geraeckt, voor eerst houdende voor genochsam gedebattiert

Folio 13.

Kan meede lieden, dat naerdien bij d' achtbaere heeren borg(e)m(eiste)ren overmaels het selve werde genomen in oculaere inspectie daerinne moege werden gedaen wat costumierlick en rechtens is. Verwachtende onder expresse protestatie van kosten en interesse daervan decisie. Nisi. Salvis. etc. **Ludovicus Wagelaer.** etc.

Folio 14.

Replicq(ue) voor **Ludovico Wagelaer** c(on)tra

Jorrien Stroinck.

Exhibitum den 31-en jan(ua)ri a(nn)o 1659.

Folio 15.

(in kanltijn:) Exhibitum in pleno senatu op den 14-en febr(uarij) 1659.

Duplijcq voor d' e(dele) **Jorrien Stroinck**
op ende tegens
Ludovicu(m) Wagelaer.

Welachtbare magistraet.

1.

Beclaegde persisteert bij zijn wel-
gefundeerd bericht.

2.

Namentlick, dat een iegelijck geoor-
loofft is zijnen eijgenen gront
te betimmeren, p(er) LL ibid(em) allegat.

3.

Ab imo* usq(ue) ad** coelum***. * = van beneden ** = tot aan *** = hemel

4.

Oock schoon genomen, dat de behuisin-
ge van zijn nabuur daerdoor g'ob-
scureert, verdonckert ende bescha-
dicht wort. Christin. ad LL Mechlin.
tit. 14 art. 27.

5.

Addens ibidem rationes, quod nullus
videatur dolo facere, qui suo jure [utitur]

Folio 16.

utitur*, atq(ue) aedificatio sit juris gentium. * = gebruiken; hebben

6.

Ende hebbende beclaegde alhijr
getimmert in proprio fundo*, sonder * = grond
dat oijt anders sal gedoceedt worden.

7.

Soo volgt, dat requirant tegens
alle rechten redelijckheit zijnen
swager met dese procedure coomt bespringen.

8.

Niet doende t'gene bij replijcq gesecht
wort, dat de magistraet dese questie
soude hebben afgedaen, als zijnde sulcx abusijf.

9.

Wante domaels verschillen geresen waeren
ex eo, dat clager den beclaegden
to nae hadde getimmert ende zijne
camer gesett ten deele op beclaegdens gront.

10.

Waerover oock deselve met gerequireerde
heeft g'accordeert, als t' ersien uit
claegreq(ues)te van req(ues)t. [11.]

Folio 17.

11.

Sulcx dat daeruit consteert ende luce meridiana* clari(us) is, dat gerequireerde niet dan in suo fundo can getimmert hebben.

* = middag

12.

Hebbende clager sich selven t' imputeeren*, dat hij op zijnen eijgenen gront niet verbleven & soo verre à praedio vicini* ge-weecken hebbe, als t' hem goet docht, si maius desiderabat spatium.

* = aanrekenen, wijten

* = perceel van de buurman

13.

T' gene averst gesecht wort, als soude beclaegde uit pijcquanticheijt geaedi-ficeert hebben, sulcx is onwaer, erdacht ende noijt bewijslick.

14.

Quilibet* p(ro)sumitur** ad suam utilitatem non vero aedificatio mutationem alteri(us) aedifi-care*. Christ. tit. 14 art 17 n. 4.

* = ieder zonder onderscheid ** = baten, van nut zijn

* = bouwen

15.

Zijnde mede impertinent ende absurd t' gene anlegg(e)r ex § 2 inst. d. servitut. deduceert.

16.

Siquidem q(ui)libet res p(ro)sumitur libera, donec* contrar. probetur Alliat in tract. d' p(ro)sumpt. part. 3, reg. 2 p(ro)sumpt. 1. [17.]

* = totdat

Folio 18.

17.

Sulcx dat requirant moste bewesen hebben, dat hem servituit (als dat sijn nabuur tegen hem niet timmeren mochte) was competerende.

18.

Waermede onder generale negatie, impertinentie ende irrelevantie der ingecommene replijcq rejecterende.

19.

Soo stellet mede beclaegde avermaels dese quaestie tot discretie van d' achtbar(e) mag(istraet).

Concluderende dat hare achtbar(e) hem cost- en(de) schadeloos sullen gelieven t' absolveren.

Salvis q(ui)buscunq(ue).

Folio 19.

Triplicq(ue)

voor d' ed(ele) Ludovico Wagelaer, req(uiran)t*, c(on)tra

* = eiser

Jorrien Stroinck, gerequireerde. etc.

Achtbaere heeren borg(er)m(eistere)n, scheepen
en(de) raedt der stadt Enschede etc.

1. Cleeger persisterende alnoch bij sien replicq(ue) en(de) gedaene
klachte, befindt dat beklachte sien fuil en
pikanticheit nu gerne met een schien van justitiae
eo quod unicuiq(ue) in suas aedes sexstruere etiam invito
vicino liceat, soudt bedocken en(de) u, ed(el) achtbaere,
so t' moegelick van (de) waerheit affleiden.

2. Daer doch geheel een ander is, te mogen
timmeren in fundo proprio, imo* ad coelum usq(ue) per
ius naturale gentium. * = ja zelfs

3. Alschoon sien nabuur behuisinge daerdoor wert g'obscureert*. * = verduisteren

4. En(de) een ander, contra statuta et consuetudinem*
loci ac municipii in fundo proprio alsoo t' aedificeeren * = gebruik

5. Dat men nicht alleene sien gebuiren daerdoor
het lecht officieert*, quod minus. * = hinderen, versperren

6. Maer oock alsoo projecteert en(de) op dessen
behuisinge dringt.

7. Dat desselffs wanden en muihren, geevelen,
windtfehren, solderen en beddesteeden, niet alleene
des beklachtens druppenfall bij stortreegen, be-
stengen van snee en slachreegen, groten waschen en
plaschen moeten waernehmen.

8. Ende van (de) selve getrocken quasi in t' gemeen.

9. Alsoo dat bij tijden van het allerminste
onweeder, noch bedde, noch bulster* offte ehrlicke * = strozak
luiden daerinne mehr, als voor deesen kunnen
gesalveert en gelooseert.

10. Ja, van des beklachtens geluister achter
wanden en glaesen mogen befrijet werden.

11. Maer oock dermaeten beschadicht en(de) benout.

12. Dat noch des cleegers geevel, noch wandt immers
mogen gerepareert werden.

Folio 20.

13. Dat nu het eerste aedificeeren in rechte tollerabel
et suo quoquo modo passeerlick, is notoir.

14. Eo quod* sit iuris publici. * = te meer

15. Maer het andere niet alsoo, praesertim* cum idipsum * = in het bijzonder

fiat ex mera indivia, aemulatione*, iniuria alterius et
animo nocendi*.

* = afgunst, naijver

16. Als in cas subiect is geschiet, en(de) bij die frivole
beklachte meer als openbaer dickwils gedreiget
en(de) uithgegeven. * = schaden, benadelen

17. Is bij u, e(del) achtbaere, ja, die geheele stadt meer
als bekend en(de) oversulx met bewijsdomen verners te bekleeden onnodig.

18. Oock bij oculaire inspectie van andere heeren
referenten, niet anders geschiet te sien, sal moeten
gejugiert* en(de) erkandt worden. * = oordelen

19. Waeromme dan diergelijcke malitien* niet
t' indulgeeren*. * = arglistigheid, streek

20. Maer veele mehr t' selve pikantich en(de) be-
schadelick timmeren bij u, e(del) achtbaere, secundum * = genadig zijn, toestaan, gedogen

- aequitatem* en deeser stats oude en(de) welheer gebrachte
gewoonte en(de) usantie*, consilio peritorum** cum causae
cognitione staet t' inhibeeren*.
21. Gelijk dan meede wel expresselick passim
à D.D. wert gedoceert per L. 1, ff de aqua et
aq. plui arcen. § deniq(ue)* ibi si non animo nocendi ei.
22. Nec humanae societatis, ne dicam affinitatis, vin-
culum* permittit ut quis adeo sit alteri damno et nocu-
mento, text. In L servus in fin. ff d. serv. export
gloss ibidem in verbis, affici. text(us) in L in fundo
§ constitu im(us)* ff d. rei vind.
23. Dat nu t' selve alleene geschiet cum iniuria et
solo animo nocendi, non utilitatis vel necessitatis geua.
24. Voornamelick voor so veele deese schaede be-
langt en questie principalick concerneert.
25. Is manifest en(de) blijktt klaerlick daer uith.
26. Dat beklachde, om t' expleeren den dorst van siens
cleegers offte swaegers aedificie en(de) kamer ten eenen
mael te ruineeren en(de) t' inficieeren*. * = verpesten
27. Niet alleene sick selvest secundum cuiusq(ue) sani iudicu(m)
daermeede in sien eigen koocken en(de) opkamer het
licht benomen.
28. Neen, maer oock sien pannen, also op cleegers
geewel doet dringen en(de) anleggen. [Dat niet]

Folio 21.

29. Dat niet alleene in den selven nummermehr eenen
naegel mach geslaegen offte gereficieert* werden. * = herstellen
30. Maer oock ten eenenmael weegen den an-
slaenden stort- en slachreegen met solder en alle an-
nexen moet verratten.
31. It(em) den affgaenden druppenfall dermaeten op
cleegers gevel, windtfehren en wanden dringen,
en(de) met die schaelcken, so men sij nompt, projecteeren
(daer hij doch anderssins buiten sien schaede t'
selve konde remedieeren.)
32. Dat dieselve ingelijcken ten eenenmael moeten
verrotten en(de) bederven.
33. Ingelijcken sien brouwhuiss (waerinne ordinarie
geschiet, alle storten gieten, it(em) stanck en roecke vann
droff* als anders bij sommertijden) also op cleegers
muiren en beddesteeden dringen. * = bezinksel
34. Dat hij dieselve, als tuschen beide getimmerten
quasi het intermedium daermeede soekende te gebruiken.
35. Nummermehr sowel daarvan, als oock alle achterwandi[.]g
geluister souden moegen befrist en(de) onbeschadicht verbliven.
36. Heet dit nu een iegelijcken vrij te staen
te moegen aedificeeren in fundo proprio?
37. Ende niet veele mehr. Quod tibi non vis fieri
alteri ne feceris*? * = wat je niet wilt dat jou gescheidt, doe dat ook een ander niet?
38. Te meher daer cleeger sienen grundt niet
anders offte het minste stroobreet verner, als bij
u, ed(el) achtbaere, ten overstaen van beklachte selffs
en andere nabuiren was uithgepaelt.
39. Wederom ten overstaen en(de) altoos in bijweesen

van deselve betimmert, door sien selffs eigen hulpe hulpe opgerichtet.

40. Ende over die vijff jaeren rustelick hebbe gepossideert.

41. Sonder het allerminste daer teegens te hebben offte weeten te spreken.

42. Maer dat beklachte nu ongefehr tve jaeren geleeden, even als nu, siene moetwille en(de) fileine pikanticheit bruikende.

43. Cleeger sien eigen alleen thobehoorende gruppe en waterwech van deesen questiose kaemer meede ten deele gaende deede, sonder reeden en recht (dat hij selffs, so hij vermeende als domalen borg(er)m(eiste)r # oock ingelijcken als nu, # per fas et nefas*, woude richter over sien, deede tho dijken. * = in het kwade en het goede, door dik en dun

Ende hem, cleeger, t' waeter in en door sien brouhuiss dringen. [Edoch]

Folio 22.

44. Edoch van u, ed(el) achtbaere, poenaliter gecompelleert* en(de) gecorrigeert.

* = aanmanen

45. Evenwel den thoom van justitiae niet verdragen ~~konnende~~, noch sien eigen moetwille bedwingen konnende.

46. Vi et clam* op sondach onder predicatie van cleegers kamer eenige pannen dede selffs affstooten.

* met geweld en in het geheim

47. Wesshalven cleeger hem vorts door request wederom voor u, ed(el) achtbaere, in rechte getrocken.

48. Eindtlick alhier publicq(ue) opt stadthuiss voor u, ed(el) achtbaere, intercessie* hem, cleeger, dermaeten hebbe moeten vernoeegen*.

* = tussenkomst

* = tevredenstellen

49. Als oock meede over seker putten post, so cleeger gelijkfals te nae gestelt, en(de) bij beklachte in tho trecken wierde anbeloofft.

50. Dat hij daerbij openbaerlick voor u, ed(el) achtbaere, geconfesseert en(de) verklaert, op cleegers getimmerte offte deese kamer, niet te hebben, noch te weeten het allerminste te pretendeeren en(de) te spreken.

51. T' welck alsoo dan alles in sick waer en waerachtig en cleeger (vermits u, ed(el) achtbaere, sulx selvest luce meridiana* clarius consteert) wieders te bewijsen onnodich achtet.

* = middag-

52. So staet niet genoochsam te verwunderen, dat beklachte alnoch so vermeetelick en(de) onbeschaemt, velut* omnem impudentiae*** repagulam** transgressus art. 8, 9 et seqq. duplicae darff mentie maeken.

*** = schaamteloosheid

* = als het ware ** = perken

53. Dat cleeger hem tho nae, ick geswijge op sienen grondt hebbe getimmert.

54. Offte ~~hem~~ tot deese voorgenomene picanticheit ende moetwille d' allerminste oorsaeke hebbe gegeven.

55. Gelijck hij dan oock diergelijcke falsche positiën in euwicheit, als behoort (cum alleganti probare incumbat) niet sal konnen bewijsen.

56. Waerover alsoo dan alles kompt t' evonesceeren, wat bij beklachte bij duplicq(ue) als anders doorgaens hierteegens is gepeoseert offte mach gepeoseert werden.

So concludeert en(de) contendeert cleeger alnoch als hij voor deesen gedaen offte omni meliori modo et via hadde behooren [gedaen te]

Folio 23.

gedaen te hebben, dat bij u, ed(el) achtbaere, naer iterative*) genomene occulaire inspectie en(de) ripe deliberatie van onse stats costumie en(de) over die alleene bij voorgenomene pijcanticiteit, die beklachte moege werden gecondemneert, so verre met sien getimmerte en(de) dack van cleegers gevel, windtefren en solder te wijcken, dat die selve als oock sien beddesteeden en muiren (daerteegens hij omme alle geluister voor te koomen wedder muihren off wanden sal hebben te setten,) hin vorders, gelijk sij te vorne geweest, van alle anslaende slach- en stort reegen en snee. Item gieten, waschen en plassgen, reucke en(de) stanck moegen befrist en onbeschadicht verbliven. Als oock expresse meede dat die selve altoos en altijd desnoot (als hebbende hem, cleeger, eerst ~~restelick~~ laeten timmeren en(de) ruestelick wonen,) behoerlick buiten des beklachtens allerminste besperunge* konnen en(de) moegen gerepareert werden. Met condemnatie van alle costen, intere(ss)e en(de) schaeden etc.

* = herhaaldelijk

* = tegenwerking (?)

Hierover nob. offic. vestrum
jud. humillime implo.
Salvis nisi
Ludovicus Wagelaer etc.

Folio 24.

Triplicq(ue) voor
Ludovico Wagelaer, cleeger,
c(on)tra
Jorrien Stroinck, beklachte. etc.

Exhibitum den 14-en martij a(nn)o 1659.

Folio 25.

Quadruplicq
voor d' e(dele) **Jorrien Stroinck**, onschuldich beclaegde,
op ede tegens
Ludov(icus) Wagelaer, onbevougden clager.

Heeren borgem(eiste)ren van Enschede.

1.
Uut de lecture van het ingediende triplijcq wort bevonden.
2.
Dat clager siende zijne clachte

in rechte ongefundeert.

3.

Refugie* souckt te neemen tot
eene municipale wette ofte
contrarie ende derogatoire* stadts gewooneheit.
[4. Waerentegens]

* = toevlucht

* = buiten werking stellende

Folio 26.

4.

Waerentegens gedient wort voor
quadruplicq, dat een coustume
als in facto bestaende niet en
wort gepraesumiert*, maer
geprobeert moet worden van
degeene, dewelcke deselve allegeert*.

* = van te voren voorstellen

* = aanvoeren

5.

Ex regula communi, qua alleganti in-
cumbit probandi onus Perez. t. C
duae sit long. consuet. n. 5.

6.

Idq(ue) p(er) testes, qui de solitis consuetu-
dinis* requisitis cum ratione scientiae
deponant. Gail. lib. 2, obs. 31 n. 15.

* = gewoonte

7.

Praesertim* quando agitur de praescri-
ptione contra ius gentium, als in
cass subject.

* = in het bijzonder, vooral

8.

Ende also daervan niet en blijktt, [oock]

Folio 27.

oock egeene contrarie observantie
alhijr ligeert*.

* = oplettendheid, eerbied

* = binden

9.

So is ende blijft vast.

10.

Quod quilibet* in suo fundo aedificare,
aedesq(ue) altius tollere possit,
etiam si vicini* aedes** obscurentur,
als in retroactien ten genougen
is gedemonstreert.

* = ieder zonder onderscheid

* = buurman ** = huis

11.

Ende dat gedaegde zijnen
eijgenen gront betimmert
hebbende, als niet wort ontkent.

12.

De clager in desen hebbe geïn-
stitueert eene ongefundeerde,
onnutte & temeraire* actie.

* = vermetel

[13. Niet]

Folio 28.

13.

Niet doende daerentegens t' gene
art. 6 et seqq. triplicelib(us) gefabuleert

ende ad nauseam* gerecoqueert** wort. * = zeeziekte, walging ** = omsmelten

14.

Gemerckt, dat beclaechde niet heeft verder getimmert, als in proprio solo.

15.

Oock soo, dat daervan de druppe op zijn eijgen gront coompt te vallen.

16.

Sulcx dat absurd is t' gene de projecto bij clager genugeert* wort. * = leuteren; liegen

17.

Projectum enim id dicitur, quod super aream vel praedium vicini ita protenditur, ut nusquam quiescat, Wesemb. in paratit. ff d sernt. urb. p(ro)duc. [18.]

Folio 29.

18.

Als in desen niet is geschiet, oock sine servitute projiciendi niet geschieden conde.

19.

Ende oock falsch is, dat des clagers gevels, wintfeeren, solders ende beddesteeden verhaelter maeten beschadicht, benauwt ende onvrij gemaect zijn.

20.

De clager coompt geen ander schade, crot* ofte interesse te lijden, dan alleen dat zijn camer enigsins is v(er)donckert ende de glaesen geobscureert. * = last

21.

Waerin verw(eerde)r tot zijn eijgen behoiff timmerende niet can ge-[cul]

Folio 30.

culpeert worden, also een ieders erve van den gronde tot den heemell vrij is & daerop to timmeren vrij staet.

22.

In tantum quod aedificando alienas aedes non solum obscurare, verum etiam in totum lumen adimer liceat, Christin. to alleg. bij duplijcq Gail. lib. 2 obs. b 9.

23.

Atq(ue) proinde ad impediendum aedificium necesse sit, probare servitutem pacto vel praescriptione aut testamento concessam vel acquisitam esse. Gail. d. 10.

24.

Ingelijcx is falsch & onwaerachtich

t' gene van anlegger bij triplijcq
iterum atq(ue) iterum verhaelt wort.

25.

Als soude gedaegde getimmert
hebben ex mera* invidia aemulatione**
injuria alteri(us) et animo nocendi. [26. Quisq(ue)]

* = zuiver, enkel ** afgunst

Folio 31.

26.

Quisq(ue)* praesumitur** ut suo jure,
ac obinde aemulationem alleganti in-
cumbit probatio. Christin. et Gail.
lo. alleg.

* = ieder ** = verwachten

27.

De verw(eerde)r zijnde een brouwer ende
herbergier can niet gesecht
verstaen ofte geoordeelt worden
dese zijne camer ende brouwhuis
weiniger ad suam utilitatem seu potius
necessitatem g'aedificeert te hebben,
als d' anlegger.

28.

Dewelcke van gelijcke qualiteit
zijnde, niet sal seggen anders, als
dat hij tot zijn behoiff, besten
nutten & bedrijff zijn camer getim-
mert heeft.

29.

In vougen, dat daeruit t' contrarium [ge-]

Folio 32.

gecolligeert* & afgenomen can
worden, te weeten dat alhijr cum
injuria vicini niet is geschiet.

* = een gevolgtrekking maken, opmaken

30.

Aedificia, quae non prosunt aedificanti et
nocent alteri, ad aemulationem tantum
fieri intelliguntur, et huiusmodi*
malitiis* non est indulgendum**. Gail. d. 10.

* = van die aard, dergelijk

* = slechtheid ** = toegeven

31.

Coompt oock niet in consideratie
t' gene van anlegg(e)r art. triplical. 27
gesecht wort.

32.

Als soude verw(eerde)r door dese tim-
meringe sich selvest t' licht benomen
hebben, wante sulcx is pro & niet contra.

33.

Ende consteert daeruit de noot-
saeckelickheijt van dit aedificie in quaestie. [34. Dat]

Folio 33.

34.

Dat verw(eerde)r dese zijne camer
ende brouwhuis soo hoochnodich

heeft gehad, dat hij oock zijn
eijgen licht in de keucken
enigermaeten verdonckert heeft.

35.

Uut welcken almede manifest is, dat
verw(eerde)r niets heeft gedaen animo
nocendi alteri.

36.

Maer notoir & palpabell*,
dat clager dese proceduire
drijft alleen omme zijnen swager
ende nabuur op costen te
jaegen ende schade toe te vougen.

* = tastbaar duidelijk

37.

Gelijck oock deselve tegens
anderen sich niet heeft ontsien [te]

Folio 34.

te openbaeren, dat hij sulcx soude effectueeren.

38.

Dat hij well wiste ongefundeert
te zijn, maer dat hij evenswell
den verw(eerde)r soude met proces vexer-
en* & op costen brengen.

* = plagen, kwellen

39.

Als daervan beclaegde geloofweerdichlick is berichtet.

40.

Maer sullen de costen over
dese gedaen ende angewent
favente* justitia op den anlegg(e)r &
autheur coomen te redundeeren*.

* = onder begunstiging van

* = overstromen, treffen

41.

Cum temere litigans* puniend(us) sit in ex-
pensis et sumptib(us)* t. t. C d. fruct. et
lit. expens.

* = twisten, een geschil hebben ** = straffen

* = uitgaven, kosten

42.

Voorts secht verw(eerde)r frivoool & [im-]

Folio 35.

impertinent te zijn t' gene bij
anlegg(e)r van zijne rustige pos-
sessie gehandelt wort.

43.

Also hij daerinne niet wert geturbeert*.

* = storen

44.

Dan timmert zijn naber
alhijr in suo praedio*, quod ut saepi(us)
dictum, omnino* ei licet.

* = perceel, stuk grond

* = in het algemeen

45.

Gestalte, dat sulcke ende
dergelijcke allegaten* egeen
beantwoordens meer zijn weerdich.

* = aanhaling

46.

Als oock niet t' gene van moet-

willich dijcken van eene goete, afstorten van pannen & diergelijcx van anlegger ongerijmpt ende vreemt van propooste* angetrocken wort. [47.]

* = onderwerp (van gesprek), thema

Folio 36.

47.

De verw(eerde)r sal niet beweesen worden ergens tegens rechte ieet voorgenomen ofte gepleegt te hebben.

48.

Geblijckende sulcx ex eo, dat anlegger ex decreto magistratus denselven heeft moeten vernoegen & te vreden stellen, als hij self bekent.

49.

T'welcke onnodich waere geweest, soo hij niets tot praedijcie* des verweerders hadde geattenteert gehad.

* = voorlopig vonnis, voorbeslissing

50.

Dewijle dan bij tegendeell is in confesso, dat verw(eerde)r niet als in proprio fundo geaedificeert hebbe. [51.]

Folio 37.

51.

Dat een iegelicxss erve ofte gront is vrij ab imo* usque ad subsellia* coeli.

* = onderwereld; hel

* = bank

52.

Ende dat in suo solo een iegelijck mach timmeren & t' getimmerde hooger ophaelt, pro suo arbitrio*.

* = goeddunken

53.

Dewijle oock tegenpartij niet heeft beweesen & daergedaen, dat ander coustume desen alhijr is ter contrarie.

54.

Ofte dat bij statuit ende speciale wette van dese stadt seeckere ende gelimiteerde manniere van timmeren sij gepraefigeert, soo in desen niet soude zijn naergecomen & geobserveert. [55.]

Folio 38.

55.

Ofte oock dat verw(eerde)r jure servitutis niet soude hebben mogen timmeren.

56.

Soo acht men onnodich dese naterie wijtlopiger to inhaereeren, v(er)trouwende dat de tocomstige

heere referent op aller fall gaet
reguardt nemen.

57.

Ende houden(de) hijrmede dit quadruplijcq
g' instrueert, soo wil men damoch
p(er) generalia gerejecteert hebben
t' gene in specie niet is getoucheert.

Concludeerende als gedaen
ofte hadde behoiren to ge-
schieden, alio quoris meliori
modo ac jure.

Salvis q(ui)buscunq(ue).

Cum submissione. Nisi.

Folio 39.

Wij, onderges(chreven) v(er)soecken mits deeesen dat d' achtb(aer)e magistraet
naer genoomene oculaire inspectie & visie der acten & actitaten
over deese volschreven proced(uir)e moegen believeen t' erkennen, ~~wat~~
t' geene haer achtb(aer)e naer rechte & billickheit sullen bevinden
te behooren, welcke decisie sonder wijder provocatie ofte
appel, wij ons mits deesen submitteren. Oerkont. Ons handen.

Endscheide, den 2 majj a(nn)o 1659.

Ludovicus Wagelaer. etc.

Jurijan Strojnjck.

Folio 40.

Quadruplijcq

voor **Jorrien Stroinck**

c(ontr)a

Ludov(icus) Waegelaers.

Exhibitum den 2-den majj 1659.

In pleno senatu.

40.

Personen:

Albrijss, Gerijt,	5,	
Cost, J., secretarius,	3,5,	
Cost, Joan, borgermeister,	1,	
Robers, Berendt,	5,	
Robers, Jan,	5,	
Stroijnck/s, Jo/urria/en/Jurijan, met voorkinderen en dochter, borgermeister,		1,2,3,5,39,
Stroinck, Jorrien,	5,7,11,14,15,19,24,25,40,	
Stroings,	5,	
Stroink,	o,	
Strooijnck, Jurijan,	10,	
Waegelaer/s, Lo/udovico/um/s,	1,2,3,11,40,	
Wagelaer, Ludovico/u/m/s,	o,5,	
Waegeler, Ludowicus,	7,	
Wagelaer, Ludovico/um/s,	13,14,15,19,23,24,25,39,	

Plaatsen:

Endscheide,	1,11,39,
Enschede,	o,7,25,
Enschedenis,	3,
Enscheide,	5,19,

Ab imo L = van beneden
Aedes L = huis
Aedificare L = bouwen
Aemulatio L = afgunst, nijd
Aequitas L = gelijkheid (voor de wet)
Allegaat = aanhaling
Allegeren = aanvoeren
Arbitrium L = goeddunken
Assopiëren = bijleggen
Besperunge = tegenwerking (?)
Bulster = strozak
Caelus L = hemel
Coelus L = hemel
Colligeren = een gevolgtrekking maken, opmaken
Compelleren = aanmanen
Constringeren = dwingen
Consuetudo L = gebruik, gewoonte
Corrueren = opeenhopen
Crot = last
Deniq(ue) L = tenslotte
Derogatoire = buiten werking stellende
Doleren = klagen
Donec L = totdat
Droff = bezinksel
Elisie = weglating
Eo quod L = te meer
Excederen = overschrijden
Favente L = onder begunstiging van
Fundus L = grond
Huiusce-modi L = van die aard, dergelijk
Imo L = ja zelfs
Impudentia L = schaamteloosheid
Imputeren = aanrekenen, wijten
Imus L = laatste
Indulgēre L = toegeven
Indulgeren = genadig zijn, toestaan, gedogen
Inficieren = verpesten
Inhiberen = verhinderen, beletten
Intercessie = tussenkomst
Iterative = herhaaldelijk

Jugieren = oordelen
Ligeren = binden
Litigare L = twisten, een geschil hebben
Malitia L = slechtheid
Malitie = arglistigheid, streek
Meridianus L = middag-
Merus L = zuiver, enkel
Nausea L = zeeziekte, walging
Nocēre L = schaden, benadelen
Nugeren = leuteren; liegen
Obscureren = verduisteren
Observantie = oplettendheid, eerbied
Officieren = hinderen, versperren
Omnino L = in het algemeen
Palpabell = tastbaar duidelijk
Per fas et nefas L = in het kwade en het goede, door dik en dun
Peritus L = ervaren
Picanticheit = gewaagdheid
Praedium L = perceel, stuk grond
Praejudicie = voorlopig vonnis, voorbeslissing
Praesertim L = in het bijzonder, vooral
Praesumēre L = verwachten
Praesumieren = van te voren voorstellen
Propooste = onderwerp (van gesprek), thema
Prosum L = baten, van nut zijn
Punire L = straffen
Quilibet L = ieder zonder onderscheid
Quisq(ue) L = ieder
Quod tibi non vis fieri alteri ne feceris L = wat je niet wilt dat jou geschiedt, doe dat ook een ander niet?
Recoqueren = omsmelten
Redunderen = overstromen, treffen
Reficieren = herstellen
Refugie = toevlucht
Repagula mv L = perken
Requirant = eiser
Servituit = erfdienstbaarheid
Servitus L = erfdienstbaarheid
Spoliatie = beroving
Stillicidium L = neerdruppelend vocht
Subsellium = bank
Sumptus L = uitgaven, kosten
Telle quelle = zoals het is/was
Temerair = vermetel
Turberen = storen
Usantie = gewoonte
Usq(ue) ad L = tot aan
Utor L = gebruiken; hebben
Velut L = als het ware
Vernoegen = tevredenstellen
Vexeren = plagen, kwellen
Vi et clam L = met geweld en in het geheim
Vicus L = buurman
Vinculum L = band, steun